

Sygn. akt VI ACa 509/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SA Ksenia Sobolewska - Filcek

Sędziowie: SA Teresa Mróz

SO (del) Grażyna Kramarska (spr.)

Protokolant: Katarzyna Łopacińska

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2016 roku w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

przeciwko S. C. i J. C.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 stycznia 2015 r.

sygn. akt III C 1091/14

I. prostuje oczywistą omyłkę w komparycji zaskarżonego wyroku w ten sposób, że w miejsce nazwiska pozwanych: „C.” wpisuje nazwisko: „C.” w odpowiedniej formie gramatycznej;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że utrzymuje w mocy nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydany przez Sąd Okręgowy w Warszawie w dniu 7 sierpnia 2014r. w sprawie III Nc 172/14, prostując w nim nazwisko pozwanych w ten sposób, że w miejsce nazwiska „C.” wpisuje nazwisko: „C.” w odpowiedniej formie gramatycznej;

III. zasądza solidarnie od S. C. i J. C. na rzecz (...) kwotę 7.846 zł (siedem tysięcy osiemset czterdzieści sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt VI ACa 509/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) w W. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych S. C. i J. C. kwoty 102.904,11 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2014 roku do dnia zapłaty, na podstawie załączonego do pozwu weksla. W uzasadnieniu powódka wskazała na to, że w wyniku przeprowadzonej kontroli stwierdziła wystąpienie uchybień skutkujących wypowiedzeniem umowy oraz obowiązkiem zwrotu przez pozwanych pomocy udzielonej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W dniu 7 sierpnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Warszawie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksła, orzekając zgodnie z żądaniem pozwu.

W zarzutach od tego nakazu pozwani wnieśli o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa w całości, podnosząc, że wypowiedzenie przez powódkę umowy nie miało uzasadnionych podstaw, bowiem w treści pisma „wypowiedzenie umowy” nie wskazano wyraźnej podstawy prawnej regulującej możliwość dokonania wypowiedzenia – wskazano na zapisy umowy określające obowiązki beneficjenta z brakiem sankcji za ich naruszenie. Pozwani podnieśli także, że pozwana na etapie rozpoznawania wniosku o dofinansowanie oraz podpisania umowy spełniła wszystkie wymagania niezbędne do uzyskania pomocy. Wskazali też na to, że celem operacji było podwyższenie konkurencyjności przedsiębiorstwa i zwiększenie poziomu zatrudnienia poprzez rozpoczęcie świadczenia usług rolniczych. Wynajem i dzierżawa dokonane przez pozwaną zgodnie były zatem z celem umowy, a ponadto pozwana zatrudniła pracownika.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2015r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 7 sierpnia 2014 roku i oddalił powództwo, zasądając od powódki na rzecz pozwanych koszty procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że pozwany J. C. prowadził od 1990r. działalność gospodarczą pod nazwą (...), natomiast pozwana S. C. prowadziła działalność gospodarczą od 2005r. Pozwany zawierał umowy o świadczenie usług z (...) S.A. z siedzibą we W., których przedmiotem było doczyszczanie, załadunek i przewóz buraków. Przedsiębiorstwo (...) S.A. było jedyną cukiernią w regionie, a na terenie województwa (...) nie było nigdy zamówień na doczyszczanie buraków ze strony rolników. (...) S.A. podpisywało umowy tylko z dużymi firmami posiadającymi odpowiednie zaplecze oraz świadczącymi usługi w sposób kompleksowy (doczyszczanie, załadunek, transport). Przedsiębiorstwo pozwanego posiadało jedną doczyszczarkę do buraków, która nie była w stanie wykonać całości zleceń wynikających z umowy z (...) S.A. W dniu 9 lipca 2010 roku pozwana złożyła wniosek o przyznanie pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 w celu poszerzenia działalności oraz stworzenia nowych miejsc pracy. W dniu 6 września 2010 r. pozwana zaciągnęła kredyt w wysokości 1.560.000 złotych na sfinansowanie zakupu doczyszczarki do buraków cukrowych o wartości 1.637.359,31 zł. Pozwana zatrudniła pracownika do obsługi tej maszyny - operatora, którego przeszkoliła. Pozwana zawierała z pozwanym umowy o świadczenie usług w zakresie doczyszczania oraz załadunku i przewozu buraków, w związku z czym wystawiała faktury za wykonane usługi. Przedsiębiorstwo pozwanego zajmowało się kopaniem buraków, a ciągnik posiadany przez pozwaną przewoził buraki z miejsca wysypu buraków z kombajnu na przymę. Następnie za pomocą doczyszczarek posiadanych przez oboje pozwanych wykonywana była usługa doczyszczania i załadunku buraków na rzecz (...) S.A. Pismami z dnia 29 grudnia 2010 roku i z dnia 1 marca 2011 roku powódka wezwała pozwaną do uzupełnienia wniosku o przyznanie pomocy o wskazane dokumenty, a po uzupełnieniu przez pozwaną braków formalnych wniosku w dniu 27 kwietnia 2011 roku powódka zawarła z pozwaną jako Beneficjentem umowę przyznania pomocy nr (...). Powódka zobowiązała się do wypłacenia pozwanej na warunkach określonych w umowie oraz na podstawie złożonego wniosku o płatność jednorazowo pomocy w wysokości 100.000 złotych, jednak nie więcej niż 50% poniesionych kosztów kwalifikowanych operacji. Pozwana zobowiązała się do realizacji operacji o zakresie określonym w zestawieniu rzeczowo- finansowym operacji. Zgodnie z ustaleniami Sądu Okręgowego w wyniku realizacji operacji osiągnięty miał zostać cel: podwyższenie konkurencyjności przedsiębiorstwa i zwiększenie poziomu zatrudnienia poprzez rozpoczęcie świadczenia usług rolniczych. Pozwana zobowiązała się w szczególności do:

- 1) poniesienia kosztów, stanowiących podstawę wyliczenia przysługującej jej pomocy w formie rozliczenia bezgotówkowego lub pieniężnego,
- 2) niefinansowania operacji z udziałem innych środków publicznych, przyznanych w związku z realizacją tej operacji,
- 3) zarejestrowania działalności, której dotyczy operacja, nie później niż do dnia złożenia pierwszego wniosku o płatność,
- 4) utworzenia jednego nowego miejsca pracy w stosunku do momentu bazowego stanu zatrudnienia oraz udokumentowania wzrostu zatrudnienia, 5) utrzymania poziomu zatrudnienia przez okres 2 lat.

W trakcie realizacji operacji oraz przez okres 5 lat liczony od dnia przyznania pomocy pozwana zobowiązywała się nadto do:

- 1) osiągnięcia i zachowania celu operacji, z zastrzeżeniem ust. 4 umowy w przypadku zobowiązania dotyczącego zatrudnienia,
- 2) nieprzenoszenia prawa własności lub posiadania (z wyłączeniem zdarzeń związanych ze świadczeniem usług wynajmu lub dzierżawy dóbr w ramach wykonywanej działalności gospodarczej objętej operacją) nabytych dóbr, na które została przyznana i wypłacona pomoc oraz ich wykorzystywania zgodnie z przeznaczeniem i celem operacji, z wyłączeniem stosowania czasowego przenoszenia własności na zabezpieczenie wierzytelności jako formy zabezpieczeń kredytów/pożyczek udzielanych na realizację operacji,
- 3) utrzymania miejsca zarejestrowania działalności w miejscowości należącej do gminy wiejskiej albo miejskiej,
- 4) wykonywania rodzaju działalności gospodarczej wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, której służyła realizacja operacji lub której prowadzenie stanowiło warunek przyznania pomocy oraz niedokonywania zmiany miejsca lokalizacji operacji,
- 5) umożliwienia przedstawicielom Agencji dokonywania wizytacji w miejscu realizacji operacji,
- 6) umożliwienia przedstawicielom wymienionych upoważnionych podmiotów dokonania audytów i kontroli dokumentów związanych z realizacją operacji i wykonaniem obowiązków po zakończeniu realizacji operacji lub audytów i kontroli w miejscu realizacji operacji,
- 7) obecności i uczestnictwa osobistego albo osoby upoważnionej w trakcie wizytacji i kontroli, w terminie wyznaczonym przez upoważnione podmioty,
- 8) niezwłocznego informowania Agencji o planowanych albo zaistniałych zdarzeniach związanych ze zmianą sytuacji faktycznej lub prawnej pozwanej, jej przedsiębiorstwa lub operacji w zakresie mogącym mieć wpływ na realizację operacji.

Sąd Okręgowy ustalił nadto, że powódka miała prawo żądać zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy w przypadku ustalenia niezgodności realizacji operacji z Programem, ustawą, rozporządzeniem, umową lub przepisami odrębnymi, a w szczególności:

- 1) nieosiągnięcia lub niezachowania celu operacji,
- 2) rezygnacji pozwanej z realizacji operacji,
- 3) podlegania pozwanej wykluczeniu z ubiegania się o przyznanie pomocy na podstawie przepisów odrębnych,
- 4) zaistnienia okoliczności skutkujących wypowiedzeniem umowy,
- 5) rozpoczęcia realizacji zestawienia rzeczowo- finansowego operacji w zakresie danego kosztu przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów, stanowiących koszty ogólne, poniesionych wcześniej niż od dnia 1 stycznia 2007 roku,
- 6) złożenia podrobionych, przerobionych, nierzetelnych lub stwierdzających nieprawdę dokumentów lub oświadczeń, mających wpływ na przyznanie lub wypłatę pomocy,
- 7) niespełniania co najmniej jednego ze zobowiązań umownych, w tym zmniejszenia liczby utworzonych nowych miejsc pracy lub obniżenia poziomu zatrudnienia w przedsiębiorstwie pozwanej,

8) innych władczych rozstrzygnięć uprawnionych organów państwowych lub orzeczeń sądowych stwierdzających popełnienie przez pozwaną, w związku z ubieganiem się o przyznanie lub wypłatę pomocy, czynów zabronionych przepisami odrębnymi,

9) wystąpienia przesłanki, o której mowa w art. 30 ust. 2 rozporządzenia 65/2011.

Zwracana kwota winna być powiększona o odsetki. Zabezpieczeniem należytego wykonania przez pozwaną zobowiązań określonych w umowie był weksel niezupełny (in blanco) wraz z deklaracją wekslową. W dniu 19 maja 2011 roku pozwana złożyła wniosek o płatność, a w dniu 18 lipca 2011 roku zatwierdzono do wypłaty wnioskowaną kwotę 100.000 złotych. Sąd Okręgowy ustalił nadto, że pozwana nie była w stanie samodzielnie wykonać usługi doczyszczania buraków dla cukrowni, ponieważ nie posiadała zaplecza transportowego, pozwany zaś posiadał około 50 samochodów transportowych. Pozwana zatrudniła pracownika – operatora oczyszczarki buraków i poprzez wykorzystanie tej maszyny zwiększyła swoją dochodowość i konkurencyjność. W dniu 31 stycznia 2013 roku powódka dokonała czynności kontrolnych, a pismem z dnia 11 lutego 2013 roku poinformowała pozwaną o zastrzeżeniach dotyczących wywiązywania się przez nią z umowy i wezwała do dostarczenia wyjaśnień. Pozwana udzieliła wyjaśnień pismem z dnia 6 marca 2013 roku. Pismem z dnia 19 marca 2013 roku powódka poinformowała pozwaną, że z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości całą kwotę pomocy finansowej uznaje się za płatność nienależnie pobraną. Pismem z dnia 3 października 2013 roku powódka wypowiedziała umowę przyznania pomocy, a następnie wezwała pozwaną do zapłaty zadłużenia, które na dzień 28 października 2013 roku wynosiło 100.164,39 zł, w tym kapitał w kwocie 100.000 złotych i odsetki w kwocie 164,39 zł, w terminie 14 dni pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego. Pismami z dnia 17 i 27 stycznia 2014 roku powódka wezwała pozwanych do wykupu weksla.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Okręgowy zważył na wstępie na to, że załączony do pozwu weksel in blanco spełniał wszystkie warunki z art.1 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 roku Prawo wekslowe (Dz. U. z dnia 28 kwietnia 1936 roku nr 37, poz. 282), dołączone do niego zostało także porozumienie oraz deklaracja wekslowa podpisana przez pozwanych. Ciężar udowodnienia, że weksel został wypełniony niezgodnie z umową, spoczywał na pozwanych (art. 6 k.c.), którzy zgłosili zarzuty ze stosunku podstawowego, podnosząc niezgodność wypełnienia weksla z umową i deklaracją wekslową, co skutkowało przeniesieniem sporu z płaszczyzny prawa wekslowego na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego, tj. stosunku podstawowego, który zabezpieczał weksel. Rozstrzygnięcie sporu, którego przedmiotem było wywiązanie się pozwanej z zawartej umowy, wymagało zdaniem Sądu Okręgowego zbadania - w oparciu o art. 65 k.c. - zgodnego zamiaru i celu zawartej umowy, w kontekście zamysłu prawodawcy dotyczącego programów pomocowych. Sąd Okręgowy wskazał na to, że u podstaw wdrażania programów pomocy finansowej leżą m. in. niekorzystne wyniki ekonomiczne małych, prywatnych zakładów przetwórstwa produktów rolnych, ograniczone możliwości inwestycyjne i zahamowany proces modernizacji tych zakładów oraz potrzeba aktywizacji zawodowej poza sektorem stricte rolniczym. Celem pomocy miało być podniesienie konkurencyjności i zwiększenie skali działalności podmiotów już istniejących na rynku oraz ułatwienie startu innym podmiotom, a przez to ograniczenie ukrytego bezrobocia i poprawa warunków życia na wsiach i w małych miejscowościach. W ocenie Sądu Okręgowego celem zawarcia umowy z pozwaną miało być podwyższenie konkurencyjności przedsiębiorstwa pozwanej i zwiększenie poziomu zatrudnienia poprzez świadczenie usług rolniczych polegających na doczyszczaniu buraków w oparciu o zakupioną w ramach programu samobieżną oczyszczarkę – ładowarkę do buraków, przy jednoczesnym zatrudnieniu jednego pracownika. Pozwana, będąca adresatem oświadczenia woli powódki, tak właśnie rozumiała cel umowy. Sąd Okręgowy wskazał na to, że pozwana prowadząc działalność gospodarczą od 2005r., zajmuje się profesjonalnie doczyszczaniem buraków od momentu zakupu maszyny, co nastąpiło jeszcze przed podpisaniem przedmiotowej umowy. Nie podzielił przy tym zarzutu, że pozwana zakupiła oczyszczarkę – ładowarkę dla pozorów, bez woli faktycznego korzystania z niej, powołując się na to, że całkowita cena tej maszyny jest wielokrotnie większa aniżeli uzyskana przez pozwaną pomoc finansowa (pomoc stanowiła jedynie około 6% ceny zakupu maszyny) i że na zakup maszyny pozwana zaciągnęła kredyt w wysokości ponad 1.500.000 złotych. Sąd Okręgowy uznał za zasadne wykonywanie przez pozwaną usługi doczyszczania buraków na rzecz męża – pozwanego, wskazując na to, że w województwie (...) znajduje się tylko jedna cukrownia - (...) S.A., którą w zakresie oczyszczania buraków cukrowych obsługuje pozwany, a pozwana nie miała sama możliwości tego

czynić, dlatego, że zleceniodawca wymagał sprzężenia usługi doczyszczania buraków z ich transportem. W ocenie tego Sądu pozwana nie naruszyła postanowienia umowy, zgodnie z którym była zobowiązana do nieprzenoszenia prawa własności lub posiadania nabytych dóbr, z wyłączeniem zdarzeń związanych ze świadczeniem usług wynajmu lub dzierżawy dóbr w ramach wykonywanej działalności gospodarczej objętej operacją, bowiem dzierżawiła i wynajmowała pozwanemu maszynę w ramach wykonywanej działalności gospodarczej. Sąd Okręgowy wskazał także na to, że pozwana wykonywała usługi rolnicze polegające na doczyszczaniu buraków w istocie na rzecz rolników, natomiast z uwagi na monopolistyczną rolę jedynej cukrowni w regionie były one specyficznym regulowane i rozliczane. Sąd Okręgowy nie dopatrywał się także złożenia przez pozwaną wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy dokumentów nierzetelnych oraz niezgodnych ze stanem faktycznym. W ocenie tego Sądu wypowiedzenie pozwanej umowy przez powódkę należało zatem uznać za niezasadne, bowiem pozwana zrealizowała przedmiot i cel projektu: w ramach dotychczas prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej dzięki zakupionej maszynie zaczęła świadczyć nowe usługi, podniosła konkurencyjność swojego przedsiębiorstwa oraz swoje dochody, zatrudniła i nadal zatrudnia 1 pracownika. Sąd Okręgowy uznał wobec tego, że roszczenie powódki wynikało z weksla, który został wypełniony niezgodnie z warunkami prawa wekslowego tj. warunkami umowy, której wykonanie zabezpieczał, a w rezultacie pozwani nie byli zobowiązani do zapłaty sumy wekslowej z weksla, którego byli wystawcą.

W apelacji od tego wyroku powódka zaskarżyła wyrok w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez uwzględnienie powództwa t.j. utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 7 sierpnia 2014 r., z zasądzeniem kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, z pozostawieniem mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego.

Powódka sformułowała zarzuty naruszenia przepisów:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, ich dowolną ocenę, dokonaną wybiórczo i fragmentarycznie, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, z faktycznym pominięciem istotnej części tego materiału w postaci szczegółowo wskazanych przez powódkę dokumentów, a także z pominięciem rozbieżności między tymi dokumentami i stanowiskiem pozwanych zawartym w szczególności w zeznaniach złożonych na rozprawie dnia 8 stycznia 2015 r.;

- art. 65 k.c. poprzez błędną wykładnię oświadczeń woli stron umowy z dnia 27 kwietnia 2011 r. t.j. pominięcie zgodnego zamiaru stron (kryterium subiektywne), a oparcie się jedynie o jedno kryterium obiektywne tj. analizę wywiązania się przez pozwaną ze zobowiązań umownych i osiągnięcia przewidzianego w umowie celu w kontekście zamysłu prawodawcy dotyczącego programów pomocowych, a także: przyjęcie, iż celem zawarcia umowy miało być podwyższenie konkurencyjności przedsiębiorstwa i zwiększenie poziomu zatrudnienia poprzez świadczenie usług rolniczych polegających na doczyszczaniu buraków w oparciu o zakupioną samobieżną doczyszczarko-ładowarkę do buraków przy jednoczesnym zatrudnieniu jednego pracownika, uznanie, że pozwana będąca adresatem oświadczenia woli jako cel umowy rozumiała właśnie poszerzenie działalności jako mikroprzedsiębiorca oraz stworzenie nowych miejsc pracy, pominięcie części zapisów umownych tj. § 1. pkt 7) i 8), § 3 ust. 1, § 5 ust. 1 pkt 8) lit. a, b i d, § 10 ust. 1 pkt 2), § 11 pkt 6), § 12 ust. 1 pkt 1), 4), 6), 7) i 9) umowy oraz pominięcie przy wykładni oświadczeń woli dokumentów wskazanych w zarzucie naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c.;

- art. 355 § 2 k.c. poprzez jego niezastosowanie i pominięcie, że przy realizacji umowy pozwana jako przedsiębiorca zobowiązana była do należytej staranności uwzględniającej zawodowy charakter prowadzonej przez nią działalności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała w całości na uwzględnienie.

Zasadnie powódka podnosi w niej, że Sąd Okręgowy dokonał wybiórczej i fragmentarycznej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, z pominięciem istotnej części tego materiału w postaci szczegółowo wskazanych przez powódkę dokumentów, a także bez rozważenia rozbieżności między treścią tych dokumentów i stanowiskiem pozwanych zawartym m.in. w zeznaniach złożonych na rozprawie w dniu 8 stycznia 2015 r. W rezultacie

dokonał także błędnej i naruszającej przepis art. 65 k.c. interpretacji łączącej strony umowy i na tej podstawie wywiódł błędny wniosek o należywym wykonaniu tej umowy przez pozwaną i braku podstaw do jej wypowiedzenia i żądania zwrotu przyznanej pomocy.

Analiza treści umowy z dnia 27 kwietnia 2011r. znajdującej się na kartach 47 i n. akt sprawy wskazuje na to, że ma ona charakter bardzo ogólny i zawarta została z wykorzystaniem wzorca mającego znaleźć zastosowanie do każdej sytuacji przyznania pomocy w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, na różne cele, dla różnych przedsiębiorców czy też dla beneficjentów, którzy dopiero mają zamiar podjąć się prowadzenia działalności gospodarczej. Z jej treści w szczególności nie sposób wywieść wniosku, na czym miałyby polegać operacja, do której realizacji zobowiązała się pozwana i na którą to operację miały być jej przyznane środki finansowe. Treść oświadczeń woli stron, w szczególności pozwanej, uzupełniają w tym względzie dokumenty złożone przez pozwaną w związku z ubieganiem się o przyznanie pomocy – one określają w sposób szczegółowy, na czym miała polegać planowana operacja, jaki miał być przedmiot działalności gospodarczej, której prowadzenie rozpocząć miała pozwana. Umowa odwoływała się także do ogólnego, wynikającego z założeń ustawodawcy, celu operacji – zwiększenie konkurencyjności i wzrost zatrudnienia poprzez rozpoczęcie świadczenia usług rolniczych. Na czym miało polegać wykonywanie tych usług, określał sam przedsiębiorca we wniosku i w załącznikach do wniosku – on opisywał szczegółowo operację, planowaną działalność gospodarczą oraz plan marketingowy to jest, w jaki sposób rozwinięcie tej działalności wpłynie na poprawę jego konkurencyjności. Pozwana również w Ekonomicznym Planie Operacji (k. 24 i n.) opisała planowaną przez siebie działalność jako „działalność usługową następującą po zbiorach” o kodzie (...) (k. 26), wskazując na to, że jej zamiarem jest rozpoczęcie świadczenia usług dla gospodarstw rolnych, polegających na czyszczeniu buraków z ładowaniem, przy czym zakup oczyszczarki (czy też oczyszczarko- ładowarki), współfinansowany środkami uzyskanymi z pomocy, pozwoli jej na świadczenie usług bezpośrednio dla rolników, w oparciu o zawierane z nimi umowy, co będzie nowością w ofercie firm prywatnych, gdyż dotychczas usługi takie wykonywane są przez same cukrownie. Z treści złożonych przez pozwaną przed zawarciem umowy dokumentów (wyjaśnienia z dnia 10 marca 2011r. k. 40 i analiza własna z 11 marca 2011r. k. 41) wynikało także, że świadczenie przez pozwaną usług doczyszczania buraków rozpoczęło się już we wrześniu 2010r. po zakupie oczyszczarki, bowiem wówczas została podpisana umowa na czyszczenie 100 tysięcy ton buraków z ładowaniem, zgodnie z którą usługi te były świadczone w okresie od września 2010r. do stycznia 2011r. Celem operacji nie było zatem podjęcie przez pozwaną jakiegokolwiek działalności polegającej na świadczeniu usług rolniczych, w tym w szczególności działalności, której przedmiotem miała być dzierżawa (najem) sprzętu rolniczego – jak podnosili pozwani w zarzutach. Nie było nim też ogólnie pojęte zwiększenie konkurencyjności oraz wzrost zatrudnienia.

Sąd Okręgowy pominął dokumenty świadczące o tym, że przynajmniej do września 2012r. pozwana nie prowadziła zamierzonej działalności, bowiem maszyna zakupiona przez nią służyła do wykonywania usług przez pozwanego, a ewentualne usługi, jakie świadczyła pozwana, polegały na dzierżawie (najmie) tej maszyny. Zgodnie z § 11 pkt 1a) umowy wypowiedzeniem umowy sankcjonowane było m.in. nierozpoczęcie przez beneficjenta realizacji operacji do końca terminu na złożenie wniosku o płatność w przypadku operacji jednoetapowych (takich, jak operacja, która miała być zrealizowana przez pozwaną), co oznacza, że do końca tego terminu beneficjent miał obowiązek rozpocząć realizację operacji. Takim terminem w przypadku umowy zawartej z pozwaną był dzień 19 maja 2011r. Należy zauważyć, że operacją - jak wynika z § 1 pkt 8 umowy - określano przedsięwzięcie, projekt, inwestycję realizowane przez beneficjenta w sposób pozwalający na osiągnięcie celów działania. Opis operacji wynikający z wniosku pozwanej wskazywał zaś na to, że planowaną operacją nie był sam zakup maszyny – oczyszczarki do buraków (co nastąpiło jeszcze przed zawarciem umowy z powódką), ale rozpoczęcie świadczenia przez pozwaną z jej użyciem usług rolniczych dla gospodarstw rolnych. Pozwana jednak nie rozpoczęła realizacji operacji w tym znaczeniu do dnia 19 maja 2011r. Nie można też przyjąć, by stan taki wynikał z zaistnienia okoliczności niezależnych od pozwanej, nieprzewidzianych przez nią, a uniemożliwiających jej podjęcie planowanej działalności gospodarczej. Z treści zeznań pozwanej oraz jej wyjaśnień z czerwca 2012r. (k. 81) wynikało bowiem, że miała ona pełną świadomość tego, że na rynku nie występuje zapotrzebowanie na świadczenie usług doczyszczania buraków na rzecz rolników, gdyż usługi te są zlecane wyłącznie przez cukrownie. Wiedziała też, że z uwagi na wymagania cukrowni co do kompleksowych usług doczyszczania, załadunku i transportu buraków nie będzie mogła świadczyć usług zakupioną maszyną na rzecz

cukrowni, nie dysponując środkami transportu. Składając wniosek i opisując przedmiot planowanej działalności, pozwana świadomie podawała stan niezgodny z rzeczywistością, a nadto złożyła nieprawdziwe oświadczenie (wyjaśnienia i analiza własna z dnia 10 marca 2011r.) co do wykonywania już działalności zakupioną maszyną w oparciu o umowę podpisaną z cukrownią. Wydierżawiając/wynajmując zakupioną oczyszczarkę swojemu mężowi – pozwanemu - pozwana naruszyła też zakaz określony w § 5 ust. 1 pkt 8b) umowy dotyczący nieprzenoszenia posiadania nabytych dóbr, na które została przyznana i wypłacona pomoc. Sąd Okręgowy dokonał nieprawidłowej wykładni tego zapisu umowy, przyjmując, że pozwana dzierżawiła i wynajmowała pozwanemu maszynę w ramach wykonywanej działalności gospodarczej. Prawidłowa interpretacja tego postanowienia prowadzi do wniosku, że spod zakazu przenoszenia posiadania nabytych dóbr wyłączone zostało świadczenie usług wynajmu lub dzierżawy w ramach wykonywanej działalności gospodarczej objętej operacją t.j. w ramach planowanej działalności rolniczej, której przedmiotem miał być wynajem lub dzierżawa sprzętu rolniczego. Niewątpliwie zaś pozwana nie planowała rozszerzenia swojej działalności na wynajem lub dzierżawę sprzętu rolniczego. Zachowanie pozwanej winno być kwalifikowane jako spełnienie przesłanek wypowiedzenia umowy określonych w § 11 pkt 1a), pkt 5 (w związku z § 5 ust. 1) i pkt 6 umowy oraz żądania zwrotu kwoty pomocy (§ 12 pkt 1, pkt 4 i pkt 6 umowy). Pozwana bowiem przede wszystkim złożyła wraz z wnioskiem o przyznanie pomocy dokumenty nierzetelne oraz oświadczenia niezgodne ze stanem faktycznym. Nie osiągnęła celu operacji, polegającego na rozpoczęciu świadczenia planowanych usług rolniczych nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną, tym samym nie wykonywała też działalności gospodarczej wg Polskiej Klasyfikacji Działalności, która służyła realizacji operacji i prowadzenie której nie później niż do dnia złożenia wniosku o płatność ostateczną, stanowiło warunek przyznania pomocy. Przeniosła także na inną osobę posiadanie przedmiotu, na zakup którego otrzymała pomoc.

Należy wskazać na to, że w istocie zakup maszyny posłużył do zwiększenia konkurencyjności działalności gospodarczej prowadzonej przez pozwanego, który dotychczas posiadany sprzętem nie był w stanie sprostać zamówieniom cukrowni, a mógł to uczynić posiadając do dyspozycji drugą oczyszczarkę. Jedynie dla spełnienia wymogów formalnych – by umożliwić pozwanej ubieganie się o pomoc finansową (bo pozwany nie mógł takiej pomocy uzyskać, świadcząc już usługi rolnicze) – zakupu maszyny dokonała pozwana. Świadczyło to o sztucznym stworzeniu przez pozwanych warunków wymaganych do otrzymania płatności, aby uzyskać korzyści sprzeczne z celami systemu wsparcia (vide cytowany w apelacji art. 5 ust. 3 rozporządzenia Komisji (WE) nr 1975/2006 z dnia 07.12.2006 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 w zakresie wprowadzenia procedur kontroli, jak również wzajemnej zgodności w odniesieniu do działań wsparcia rozwoju obszarów wiejskich). Rzekome zaś rozpoczęcie przez samą pozwaną świadczenia usług zakupioną maszyną miało miejsce już po tym, jak powódka zaczęła kwestionować sposób wykorzystywania maszyny, o czym świadczy zwrócenie się przez Agencję do pozwanej z żądaniem wyjaśnień i pisemne wyjaśnienia składane przez pozwaną w czerwcu 2012r.

Powyższe rozważania prowadzą w ocenie Sądu Apelacyjnego do wniosku, że istniały podstawy do wypowiedzenia pozwanej umowy przez powódkę, do wypełnienia weksla i dochodzenia od obojga pozwanych zwrotu udzielonej pomocy wraz z odsetkami w kwocie wskazanej w pozwie. Z uwagi na zasadność zarzutów apelacji zaskarżony wyrok należało zatem zmienić na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 7 sierpnia 2014r. w sprawie III C 172/14 na podstawie art. 496 k.p.c. Wobec oczywistej omyłki pisarskiej Sądu Okręgowego co do zapisu nazwiska pozwanych (właściwy zapis wynika z treści dokumentów dołączonych do pozwu, a także z wniosku pozwanych zawartego w odpowiedzi na apelację k. 311) należało na podstawie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. sprostować tę omyłkę zarówno w nakazie zapłaty jak i w komparycji zaskarżonego wyroku poprzez zastąpienie błędnego nazwiska „C.” właściwym „C.” w odpowiedniej formie gramatycznej. O kosztach postępowania apelacyjnego (kwota opłaty od apelacji – 5.146 zł i wynagrodzenie pełnomocnika – 2.700 zł) Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 6 pkt 6 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.